

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Dommedags Bog

Citation: Dalgas, Ernesto: "Dommedags Bog", i Dalgas, Ernesto: *Dommedags Bog*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 388. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgasdomval-shoot-idm139915686560272/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Dommedags Bog

- ner, der tilspidtes i spørgsmålet om et bestemt ord skulle læses med eller uden et enkelt bogstav, ja.
- 162 *Tander(e)*: egl. eng.: tender, jernbanevogn, der følger lige efter (damp)lokomotiver og rummer kul og vand. – *Brænder(e)*: egl. skib fyldt med brændbare væsker sendt ind i fjendens flådeformationer. – *Cyklon(e)*: tropisk (hvirvel)storm.
- 163 *Valkam*: et overnaturligt væsen i fugleskikkelse, onskabt menneske, f.eks. i folkeviserne.
- 164 *Arkadien*: bjergland på den gr. halvø Peloponnes, kendt som et laudligt og idyllisk sted.
- 167 *Irving, Edward* (1797-1834): skotsk præst og dommedagsprædikant. Stiftede den irvingianske kirkeretning, der kaldte sig katolsk-apostolsk, og som søgte at indrette sig som i kirkens første tid. – *Jane Welsh Carlyle* (død 1866): forfatteren Thomas C.s hustru (se n.t.s. 113, *Skotlands Elias*). Efter hendes død udgav C. deres (kærlighed)brevveksling. – *Catharina (...) Morten*: se n.t.s. 91, *Morten Luther*. – *æt Sted*: videre udvikling af Matt. 26,32: Jesus er efter opstandelsen gået forud til et aftalt sted.
- 168 *Gotama (...) Buddha*: i buddhismen den første »oplyste». Hans navn var Siddharta Gotama (ca. 570-485 f.Kr.).
- 169 *Euklids Geometri*: logisk sammenhængende mat. teori udviklet ca. 300 f.Kr. E.s lærebog, *Elementerne*, har været i brug helt frem til nutiden. – *Sokrates (...) Daimonion*: den gr. filosof S. (469-399 f.Kr.) hævdede, bl.a. i sin *Fornæstelse* (*Platon, Skrifter i Oversættelse*, udg. ved Carsten Høeg og Hans Ræder (1° 1932-1941) I, 273), at han havde en særlig guddommelig (»daimonisk») stemme i sit indre.
- 170 *Abilå*: æble.
- 172 *Assurbanipal(s)* (668-629 f.Kr.): konge over Assyrien. Fra udgravninger kender man store statuer og billeder af fabelvæsener, bl.a. vingede tytte, der har vogtet palædsernes indgange. – *Kaldæer(s)*: gr.-rom. navn for landskab i det nuværende Irak, del af oldtidens assyriske rige. – *Duen (...) Lam (...) Fisken*: symbolske dyr fra den kristne tradition: duen som billede på helligånden (Matt. 3,16), oflerlammet som billede på Kristus (Joh. 1 og Joh. Åb.) og endelig fisken, fordi det gr. ord for fisk dannes af forbogstaverne i ordene: Jesus Kristus Guds Søn Frelseren.
- 173 *Franciskus* (1182-1226): lat. den hellige Frans af Assisi, ital. stifter af franciskanerordenen. Levede i selvvalgt fattigdom og ydmyghed. Kendt er legenderne om hans prædikener for dyr. Forfatter til *Solsangen*, hvor han taler til naturens elementer. – *Ravnene Eltas Føde*: 1. Kong. 17,6. – *Bjornene Enebuens Bænd*: den irske missionær Gallus, efter hvem byen St. Gallen i Schweiz er opkaldt, skilte sig fra sine fæller i ca. 610, da han blev syg ved Bodensøen, og trak sig